

Język programowania C++

(*wykl. dr Marek Piasecki*)

Literatura:

- dowolny podręcznik do języka C++ (na laboratoriach → C++ **Builder 6.0**)
- Jerzy Grębosz “Symfonia C++”
- S. Prata “Szkola programowania, Język C++”
- Robert Lafore “Programowanie w języku C przy użyciu Turbo C++”
- Jerzy Kisilewicz “Język C w środowisku Borland C++”
- Andrzej Zalewski “Programowanie w językach C i C++ z wykorzystaniem pakietu Borland C++”
- S. Lippman “Podstawy języka C++”
- K. Jamsa “Wygraj z C++”

-
- Bjarne Stroustrup “Język C++ “ ← *książka napisana przez twórcę C++*
 - Robert Sedgewick “Algorytmy w C ++ “

-
- Brian Kernigham, Dennis Ritchie “Język ANSI C“ ← *trochę historii*

PROGRAM WYKŁADU

1. Wstęp, **schematy blokowe, struktura programu** w języku C++
Typy, operatory i wyrażenia.
2. Operacje wejścia i wyjścia (podejście proceduralne i obiektowe)
Instrukcje **if, if-else, switch**. Zagnieżdżanie. Operator **? : .**
3. Instrukcje iteracyjne: **while, do-while, for**.
Pętle zagnieżdżone. Instrukcje **break i continue**.
4. **Tablice** – deklaracja, inicjacja, operator indeksu.
Tablice w połączeniu z pętlą **for**. Tablice wielowymiarowe.
5. **Wskaźniki** zmiennych, adresy pamięci, arytmetyka wskaźników.
Związek pomiędzy wskaźnikami a tablicami.
6. **Funkcje** – deklaracja, definicja, parametry.
7. Funkcje operujące na pamięci: biblioteka `<mem.h>`
Łańcuchy znaków. Funkcje łańcuchowe `<string.h>`
8. **Typ strukturalny** – definicja, deklaracja i inicjacja zmiennych.
Zagnieżdżanie struktur. Rozszerzenie struktury o metody składowe.
9. **Obsługa plików** zewnętrznych. Pliki binarne i tekstowe.
podejście proceduralne – biblioteka `<stdio.h>`
podejście obiektowe - klasa `fstream`
10. **Tablice wskaźników, wskaźniki na tablice**.
Rzutowanie wskaźników. Dostęp do dowolnego obszaru pamięci.
Wskaźniki na funkcje.
11. Przykłady różnych kombinacji wskaźników
Dynamiczne przydzielanie pamięci.
12. Rekurencyjne struktury danych
Implementacja stosu, kolejki, listy jedno i dwu-kierunkowej

PODSTAWOWE POJĘCIA

- Program** – notacja opisująca proces przekształcania *danych wejściowych* w *dane wyjściowe* według pewnego *algorytmu*.
- Dane wejściowe** – informacje dostarczone do programu przez użytkownika, w celu umożliwienia wykonania algorytmu
- Dane wyjściowe** – są generowane przez program i stanowią wyniki działania programu.
- Algorytm** – określa sposób przekształcania danych wejściowych w dane wyjściowe zgodnie z celem. Algorytm składa się z opisu:
- *obiektów* na których wykonywane są działania,
 - *działań* realizujących cel algorytmu,
 - *kolejności* działań.
- Programowanie** – polega na zapisywaniu *algorytmów* w formie *programów* zrozumiałych dla komputera.
- Kod źródłowy** – program napisany w języku takim jak Pascal lub C++, czyli w języku algorytmicznym – czytelny dla programisty,
- Kod wynikowy** – program zapisany jako ciąg rozkazów i danych w kodzie maszynowym procesora (w postaci czytelnej dla komputera), najczęściej w postaci liczb kodu dwójkowego.
-
-

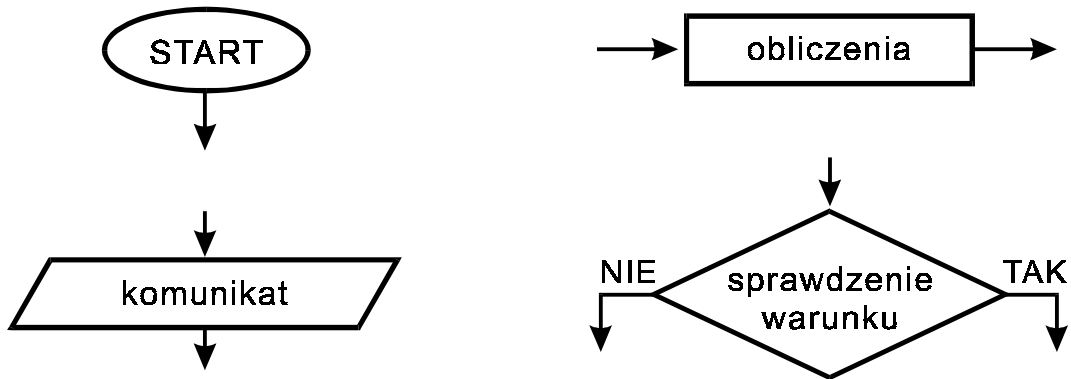
Proces tworzenia (kodowania?) programu:

↓ edytor	→	(*.cpp)	<i>kod źródłowy</i>
↓ kompilator	→	(*.obj)	<i>kod wynikowy</i>
↓ linker	→	(*.exe)	<i>kod wynikowy połączony z bibliotekami</i>
↓ debugger	→	(step/watch)	<i>śledzenie działania, usuwanie błędów</i>

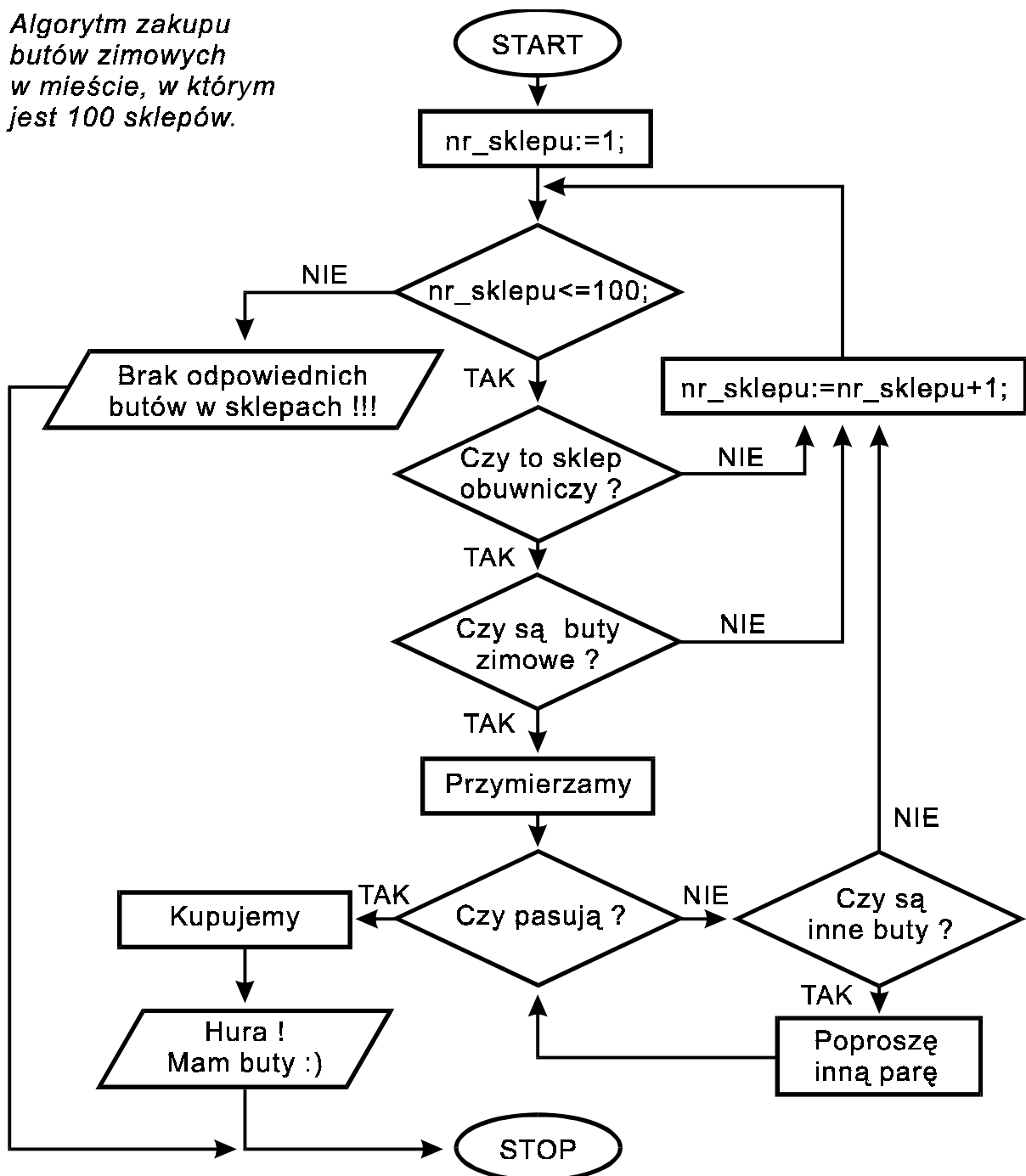
Język C++ jest rozszerzeniem języka C :

- typy i zmienne referencyjne, unie anonimowe,
- operatory new i delete,
- funkcje przeciążone, funkcje z atrybutem inline,
- domyślne wartości parametrów funkcji,
- przekazywanie parametrów funkcji przez referencję,
- klasy i obiekty (programowanie obiektowe)
- wzorce
- obsługa wyjątków

ZAPIS PROGRAMU ZA POMOCĄ SCHEMATÓW BLOKOWYCH

Algorytm zakupu butów zimowych w mieście, w którym jest 100 sklepów.

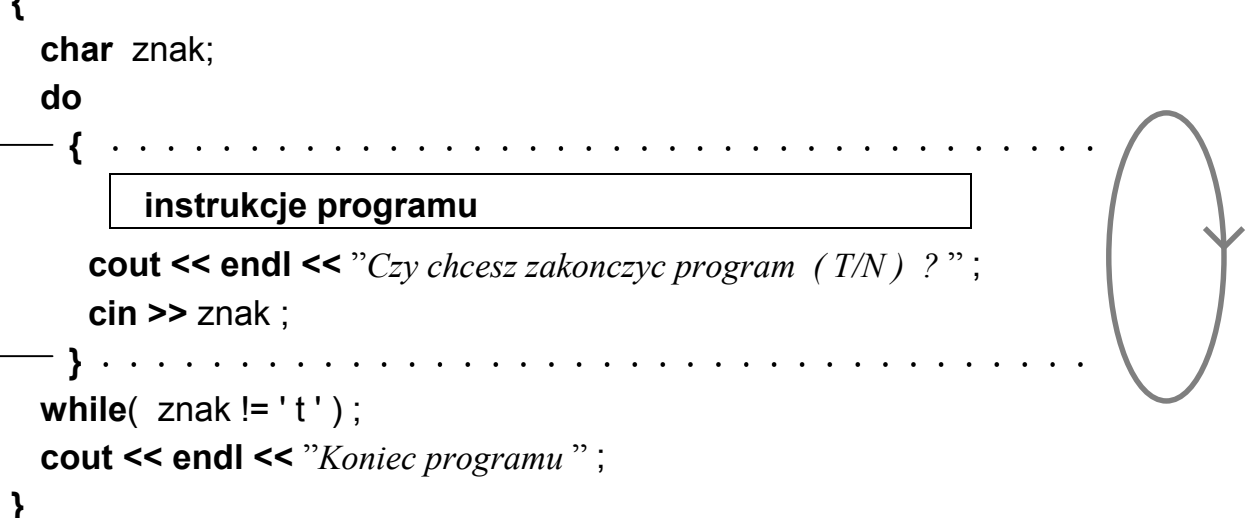


```
void main( ) ..... // najprostszy program w języku C / C++
{ }
```

```
#include < iostream.h > ..... // wypisanie tekstu na ekranie (C++)
void main( void )
{
  cout << "Czesc ! To ja, twój komputer" ;
}
```

```
#include < iostream.h > ..... // proste obliczenia - iloczyn liczb (C++)
void main( )
{
  int  liczba_1, liczba_2 ;
  float wynik ;
  cout << endl << "To jest program obliczający iloczyn dwóch liczb" << endl ;
  cout << "Podaj pierwsza liczbę X = " ;
  cin >> liczba_1 ;
  cout << "Podaj druga liczbę Y = " ;
  cin >> liczba_2 ;
  wynik = liczba_1 * liczba_2 ;
  cout << endl << "Wynik obliczenia X * Y = " << wynik << endl ;
}
```

```
#include < iostream.h > ..... // cykliczne wykonywanie programu
void main( )
{
  char znak;
  do
  { .....
    instrukcje programu
    cout << endl << "Czy chcesz zakonczyc program ( T/N ) ? " ;
    cin >> znak ;
  } .....
  while( znak != ' t ' ) ;
  cout << endl << "Koniec programu" ;
}
```


Proceduralna i obiektowa komunikacja z użytkownikiem

<pre>/* proceduralnie: C / C++ */ #include <stdio.h> void main(void) { printf("Dzien "); printf("dobry!\n"); }</pre>	<pre>// obiektowo: C++ #include <iostream.h> void main(void) { cout << "Dzien "; cout << "dobry" << endl ; }</pre>
--	--

#include ← dyrektywa dołączenia tekstu zawartego w pliku

stdio.h ← (**StandardInputOutput**) plik definicji funkcji Wej/Wyj

iostream.h ← (**InputOutputStream**) plik definicji strumieni obiektowych

main ← zastrzeżona nazwa głównej funkcji programu

void ← typ danej "pustej"

\n ← przejście do nowego wiersza

\t ← znak tabulacji

\" ← znak cudzysłowu

**** ← jeden znak \

endl ← manipulator przejścia do nowej linii

<pre>// 2 przyklad → proceduralnie #include <stdio.h> #include <conio.h> int x,y,s; void main(void) { clrscr(); printf ("Podaj x = "); scanf ("%d" , &x); printf ("Podaj y = "); scanf ("%d" , &y); s = x+y; printf("Suma x+y = %d\n", s); getch(); }</pre>	<pre>// 2 przyklad → obiektowo #include <iostream.h> #include <conio.h> int x,y,s; void main(void) { clrscr(); cout << "Podaj x = "; cin >> x ; cout <<"Podaj y = "; cin >> y ; s = x+y; cout << "Suma x+y=" << s << '\n' ; getch(); }</pre>
--	--

Definiowanie zmiennych → ustalenie nazwy, typu, rezerwacja pamięci

nazwa_typu *nazwa_zmiennej* ;

nazwa_typu *zmienna_1, zmienna_2, zmienna_3* ;

Podstawowe typy:

Nazwa typu	Zawartość	Przedział wartości	Zajęt. pamięć
char	znak	-128 ÷ 127	1 bajt
int	liczba całkowita	-32768 ÷ 32767	2 bajty
long	liczba całkowita	-2147mln ÷ 2147mln	4 bajty
float	liczba rzeczyw.	$10^{-38} \div 10^{38}$ (7cyfr)	4 bajty
double	liczba rzeczyw.	$10^{-308} \div 10^{308}$ (15 cyfr)	8 bajtów

Modyfikatory typu:

signed	→	ze znakiem (±),	int	char	–
unsigned	→	bez znaku,	int	char	–
short	→	krótka (mniejsza),	int	–	–
long	→	długa (większa)	int	–	double

np. **unsigned long int** *dluga_liczba_bez_znaku* ;

Wartości domyślne:

long	=	long int
int	=	signed int
char	=	signed char

Type	Length	Range
unsigned char	8 bits	0 ÷ 255
char	8 bits	-128 ÷ 127
enum	16 bits	-32,768 ÷ 32,767
unsigned int	16 bits	0 ÷ 65,535
short int	16 bits	-32,768 ÷ 32,767
int	16 bits	-32,768 ÷ 32,767
unsigned long	32 bits	0 ÷ 4,294,967,295
long	32 bits	-2,147,483,648 ÷ 2,147,483,647
float	32 bits	$3.4 * (10^{**-38}) \div 3.4 * (10^{**+38})$
double	64 bits	$1.7 * (10^{**-308}) \div 1.7 * (10^{**+308})$
long double	80 bits	$3.4 * (10^{**-4932}) \div 1.1 * (10^{**+4932})$

OPERATORY

operatory arytmetyczne:

+	dodawanie
-	odejmowanie
*	mnożenie
/	dzielenie
%	reszta z dzielenia

operatory przypisania:

=	zwykle przypisanie	x = 2;	
+=	przypisanie sumy	x+=2;	→ x = x + 2;
-=	przypisanie różnicy	x-=2;	→ x = x - 2;
=	przypisanie iloczynu	x=2;	→ x = x * 2;
/=	przypisanie ilorazu	x /=2;	→ x = x / 2;
%=	przypisanie reszty	x%=2;	→ x = x % 2;

operatory inkrementacji i dekrementacji:

zmienna++ – inkrementacja zmiennej po wyliczeniu wyrażenia
++zmienna – inkrementacja zmiennej przed wyliczeniem wyrażenia
zmienna-- – dekrementacja zmiennej po wyliczeniu wyrażenia
--zmienna – dekrementacja zmiennej przed wyliczeniem wyrażenia

np. `int x, y = 1;`

`x = ++y ; /* rezultat: x=2, y=2*/`

`x = y ++ ; /* rezultat: x=1, y=2*/`

operatory relacyjne:

==	równe
!=	różne
<	mniejsze
>	większe
<=	mniejsze lub równe
>=	większe lub równe

operatory logiczne:

&&	koniunkcja (AND)
	alternatywa (OR)
!	negacja (NOT)

bitowe operatory logiczne:

&	bitowa koniunkcja (AND)
	bitowa alternatywa (OR)
^	bitowa różnica symetryczna (XOR)
<<	przesunięcie bitów w lewo
>>	przesunięcie bitów w prawo
~	negacja bitów

Priorytety operatorów w języku C:

Operator	Opis	Przykład
()	wywołanie funkcji	sin()
[]	element tablicy	tab[10]
.	element struktury	osoba.nazwisko
->	wskazanie elementu struktury	wsk_osoby->nazwisko
!	negacja logiczna	if(!(x > max)) kontynuuj;
~	negacja bitowa	~(001101) ≡ (110010)
-	zmiana znaku (negacja)	x = 10 * (-y)
++	inkrementacja (zwiększenie o 1)	x+++y ≡ (x++) + y
--	dekrementacja (zmniejszenie o 1)	--y ≠ --y ≡ -(-y)
&	operator referencji (adres elementu)	wsk_x = &x
*	operator dereferencji	*wsk_x = 10
(type)	zmiana typu (<i>typedef</i>)	(double) 10 ≡ 10.0
sizeof	rozmiar zmiennej lub typu (w bajtach)	sizeof(int) ≡ 2
*	mnożenie	
/	dzielenie	
%	operacja modulo (reszta z dzielenia)	if(x%2 == 0) parzyste;
+	dodawanie	
-	odejmowanie	
<<	przesunięcie bitowe w lewo	1 << 2 ≡ (0001) << 2 ≡ (0100)
>>	przesunięcie bitowe w prawo	x = 4 >> 1 ≡ x = 2
<	mniejszy niż	if(liczba < max) max = liczba;
<=	mniejszy lub równy	
>	wiekszy niż	
>=	wiekszy lub równy	
==	równy	
!=	nie równy (różny od)	
&	iloczyn bitowy	
^	suma bitowa modulo (różnica symetryczna)	
	suma bitowa	
&&	iloczyn logiczny	
	suma logiczna	
?:	wyrażenie warunkowe	
=	przypisanie	
*= /= %= +=	przypisania arytmetyczne	
-= <<= >>=		
&= ^= =		
,	operator przecinka	

Przykład: int x=1, y=2, z=3, wynik=4 ;

wynik *= -++x*x--+-y--%++z; (???)

wynik *= - (++x) * (x--) +- (y--) % (++z);

wynik *= (-(++x)) * (x--) + (-(y--)) % (++z);

wynik *= ((-(++x)) * (x--)) + ((-(y--)) % (++z)); // x=1, y=1, z=4, wynik=-24